

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszadási
vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Viszik a magyart idegenbe.

A kis pénzével egyetemben. Ennek a magyarnak van olyan országa, a mi természeti gazdagságban vetekedik a világjárók Mekkájának minden kincsével, van természeti áldása fürdőben, ásványvizben, van ennek az országnak a természet minden csodájából, a délibábtól kezdve, a mit már csak a forró afrikai égő ad meg drága látványosságnak a globetrotternek, az még mindig meglátható a nagy magyar alföldön. És ha keres csepköves barlangot a kényes, válogatós izlésű előkelő idegen, azt csak Magyarországon találhatja meg s ha tovább megyünk a természetnek változatos kincseinek itthoni felfedezésében, menten minden lokálpatriotizmustól nyugodtan megállapíthatjuk, hogy ez az ország predestinálva van arra, hogy központja legyen a nagy nemzetközi idegenforgalomnak. Mert az angol, az amerikai előbb-utóbb kiélvezi Itáliát, megtapasztalja a Fjordokat, megunja az éjfél napnak csodás látványát, megmelegszik Algeriában, megunja Egyiptomot és a mikor mindenünnen kikopott, keres magának ujat és soha nem látottat. Új és soha nem látott a nemzetközi látványosságok sorában Magyarország, a mely kellő irányítás mellett rövid évtized alatt

a világ legkeresettebb idegenfogadó hely lehetne.

Igen, hangsúlyozzuk a kellő irányítást, mert ezen fordul meg a nagy probléma, hogy természeti kincseinket, a gondviselés minden nekünk juttatott áldását tudjuk-e közölni a szépért, nem látottért rajongó külfölddel.

A mint a mai helyzet mutatja, erről a mai viszonyok között szó sem lehet. Az idegenforgalom nagy és társadalmilag, ép úgy mint közgazdaságilag teljesen jogosult jelszava ma nálunk olyan intézményt dédélget, a mely minden egyébbel törődik, de teljesen másodrangúnak tartja a főfeladatot, azt, hogy könnyíttessék meg az idegenek számára Magyarország felkeresése és ezzel rekonpenzáltassanak azok a közáldozatok, a melyeket a magyar idegenforgalom hivatalos cége az Idegenforgalmi és Utazási R. T. hosszú időn keresztül jó étvágygyal emészt fel és szerződésének megújításával továbbra is felemészteni késznek vállalkozik.

Ennek a megújítási kampagnak a vállalat erkölcsi és hazafias, valamint üzleti természetéhez mért bevezetése az a nagy vívmány, amelyről úgy ad hirt, mintha azzal valami nagy szolgálatot tett volna a magyar közönségnek. Hirül adja ugyanis, hogy az ő utasai a külföld nagy

áruházaiiban jelentékeny árengedménnyel vásárolhatnak. A paritás most már azt követelhetné, hogy a vállalat által behozott idegenek hasonló előnyben részesülhetnek Magyarországon. De miután idegen ezzel a vállalattal az országba nem jő, itt azzal a trükkel állunk szemben, hogy a magyart kifelé literáló vállalat nem elégszik meg azzal, hogy beszedi a menetdíjak után járó províziót, az állami szubvenciót, hanem ennek a tetejébe rábolondítja a magyart a külföld nagy beszerzési forrásaira és megkorlátozza a magyar ipari és kereskedelmi vállalatok keresőképességét a mi kárunkra.

Hisszük, hogy a magyar vidék, amely joggal várta, hogy az ő idegenforgalmának a fellendítésére is szolgál az Idegenforgalmi és Utazási Vállalat Rt. szubvenciója nem siklik keresztül simán ezen az üzleti fogáson. Hiszen a magyar iparnak és kereskedelemnek a nyilvános megkárosítása államilag szubvencionált intézet részéről.

A magyar vidék és különösen a magyar fürdők eddig tétlenül szemlélték, hogy államilag segélyezett közintézmény miként szállítja azt a csekélyszámu, némileg fizetőképessé magyart a külföldre, mint sorvasztja ez az intézmény minden hazai dolgunkat, amely alkalmas volna

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A dán vér.

A déli parton, Kaliforniában, mélyen belenyulva a Csendes-tengerbe, emelkedik a kietlen habmegostromolta San Clemente hegyláncolat. Lankás oldalait juhnyájak legelik s e nyájának egyetlen egy pásztor viseli gondját: Ellick Mac Nair. O épp oly jól ismeri juhait, akár csak Flóra leányát, sőt talán még jobban is valánivel. A vad skót hegyeken át meztelábos fiu korában indult utnak velük s azok a kalandok, amiken keresztül ment, talán késő vénségéig is emlékében maradnak.

A szél maga előtt kergette a fellegeket s az eső kopogva hullott alá, azután elállott. A nap kisütött ismét. Csak a tenger hullámai haragudtak még: dühösen csapkodták a partokat. Egyetlen vitorla — fehér sapkaszerűen — emelkedett ki a habokból a Catalin San Clemente utvonalon s ebben Flóra atyja kis vitorlását ismerte fel. Lesietett a partra, a keskeny, zörgő gyalogösvényen. Mikor a csónak kikötött, a Flóra arca elkomorult.

— Egyedül jöttél, atyám? — kérdezte kedvetlenül.

— Hát kivel jöttem volna? — kérdezte Ellick Mac Nair s közben megrázta magát. — A zivatarban is kieroszakolta a tengertől a zsákmányt s most dicsekedve tette hozzá: Ugy-e, lányom, Ellick Mac Nair érti a maga mesterségét?

— Hát csakugyan könnyű volt apám? — kérdezte a leány s segített apjának leszedni a kártyos csomagokról a barna papirost.

— A kezdetet elmulasztottam — felelte atyja. — Ami azonban az egyedül való hazajövetelt illeti, csaknem kalandom akadt — folytatta.

Flóra mélyen fellelegzett.

Ellick ismét felvette a szót:

— Volt ott valami ostoba mexikói Pedrónban az ügynöknél s ennek azt mesélték, hogy az én juhaim mesésen szaporodnak s hogy másik juhászra is szükség lesz maholnap. A hülye!

— Mit válaszolt az ügynök?

— Figyelemmel hallgatták s azt mondták, hogy kitűnő juhász és förtőte olcsó. De én csakhamar véget vetettem az alkunak és a tárgyalásnak.

— De hiszen apám maga mondta, hogy segítőre lenne szüksége.

— Igaz, de az nem sürgős egy cseppet sem. Az az ember nekem nem tetszett s nekem itt oly valakire van szükségem, akiben megbízhatom. De semmiesetre sem valami mexikói lótolvajra. Ismerem a fajtaját!

— De hiszen Be...

— Micsoda de? ... Egyelőre magunk maradunk, hiszen mi ketten bírjuk még a munkát. Meg is mondtam ezt nekik.

Ez alatt haza értek s Ellick lerakta a csomagot a konyhaasztalra. Kezeit melengette a lángon s lassanként beesteledett.

A csendet vacsorakészítés közben a leány törte meg.

— Aztán hát látta őt, apám?

— Kit?

— A juhászt, a ki hozzánk akart beállani.

— Igen, távolról.

— És milyenek találta?

— Mexikóinak. Ezzel minden meg van mondva. Alattomosnak, barnának, cifra öltözetben, ezüst zsinóros kalappal a fején.

— Ah igen, ez a sombrero!

— Az övében éles kes.

— Magának is van kése, apám.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

arra, hogy az idegenforgalom fellendítésével előre segítse a magyar termelést, a magyar vállalkozást.

Nem így kell Magyarországon fellendíteni az idegenforgalmat. Minden intézmény szinte ellene dolgozik annak, hogy csakugyan elfoglalja ez az ország azt a helyet a művelt világ évről-évre hatványozódó utazási és világjárési kedvében.

Ezeket lehet menteni azzal, hogy tökében gyengék, több van bennük a kapzsiságból, mint az élelmességből, nem ismerik a külföldet, sőt azt sem tudják, hogy mit adhatnak a külföld eme szenvedélyének a kielégítésére. De mikor ilyen éppen erre a célra nagy állami segítséggel szervezett intézmény hibban megennyire, szállítja kifelé a magyar rafinált módon nemcsak az uti és ellátási költségét, hanem még az itthon fedezhető szükségleteire szánt pénzeszkét is mestersegesen viszi ki a passzív kereskedelmi mérlegű országból, akkor fel kell ébredni abból a hipnozishoz, amellyel ez a vállalat az országot és különösen annak a vidékét esztendőknél keresztül állandóan károsította.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház ma harmadszori olvasásban fogja tárgyalni a tegnapi elfogadott javaslatokat. Pénteken nem lesz ülés, szombaton pedig csak formális ülés lesz, melyen átveszik a főrendiház üzenetét az approprációról, mely már valószínűleg a vasárnapi hivatalos lapban megjelenik s így az ex-lex megszűnik. Hétfőn kezdődik meg a véderővita.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 31.

Elnök: **Návay** Lajos.

Bemutatja Hontvármegye átiratát a korcsmák vasárnapi zárásának a tárgyában, jelenti továbbá, hogy az indítvány és interpellációs könyvbe újabb bejegyzés nincs. Ezután rátért a Ház a napirendre és harmadszori olvasásban is megszavazta az igazságügyi szervezeti és eljárás szabályokról szóló javaslatot. Ezen után rátért a Ház a vámvonalon behozott dohánygyártmányok után fizetendő engedély illetékről szóló javaslatok tárgyalására, amelyet Hegedűs Loránd előadó ajánlott előadásra.

Haydin Imre elfogadja a javaslatot. Az egyiptomi cigaretták behozatala ellen beszél s konstatálja, hogy egyiptomban dohányt egyáltalán nem termelnek. Tehát szerette volna, ha ezt a cigarettát nagyobb illetékekkel sújtotta volna a javaslat.

A javaslatot általánosságban, majd részleteiben is megszavazta a Ház.

Ezután az édesítő szerek állami egyedürségéről szóló javaslatot tárgyalta a Ház, amelyet Hegedűs Loránd előadó beszéde után általánosságban és részleteiben elfogadtak.

Vita Bihar megyéről.

Ezután **Fogarasz vármegyének az 5 százalékos vármegyei pótdó kivetésére adandó felhatalmazást** tárgyalta a Ház, amelyet **Haydin** Imre előadó ismertetett, s ajánlott elfogadásra. A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben megszavazta. A Biharvármegye 5 százalékos vármegyei pótdó kivetésére adandó felhatalmazást

Haydin Imre ajánlotta elfogadásra, amelynek a megszavazása ellen

Lovász Márton szólalt fel, azt mondván, hogy Biharvármegye már a koalíciós kormánytól is kérte a vármegyei pótdó felemelését, s amelyet az elutasított. Az ottani főispán legutóbbi jelentése úgy szól, hogy a vármegyében húszonöt ezernél több gyermek nem jár iskolába, mert a községek oly szegények, hogy iskolákat építeni egyáltalán nem

tudnak. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház a javaslatot ne fogadja el és utasítsa a kormányt, hogy sürgősen vizsgáltsa meg a vármegye ügykezelését és arról a Háznak záros határidőben tegyen jelentést. (Helyeslés a baloldalon.)

Nadányi Gyula tiltakozik a vármegyei székházak építésére kivetett 3 és fél százalékos pótdó ellen az 1 és fél százalékos kórházi pótdó ellenben szívesen megszavazza és ebben az értelemben határozati javaslatot is nyújt be, s kéri annak elfogadását. (Helyeslés a baloldalon.)

Beöthy László védi Biharvármegyét.

Beöthy László kereskedelmi miniszter kéri, mind a két benyújtott határozati javaslat elutasítását, annál is inkább, mert ez a vármegyei autonómia megsértése volna. Azt mondja, hogy Nadányinak Biharvármegye közgyűlésén kellett volna elmondania észrevételeit, amellyel azonban Nadányi ott nem élt. Lovász fejtegetéseit komolyaknak tartja, de még sem honorálhatja, mert mint ottani törvényhatósági bizottsági tag, ismeri az ottani viszonyokat és azokat nem látja olyan sötéteknél, ahogy azokat Lovász lefestette. Kéri, a javaslat változtatlan elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon.)

Csermák Erő nem teszi magáévá a miniszter fejtegetéseit, mert úgy tudja, hogy a vármegye autonómiáját nem sérti az, ha a parlament tárgyilagosan foglalkozik egyes vármegyék ügykezelésével, éppen ezért magáévá teszi Lovász indítványát. (Helyeslés a baloldalon.)

Györffy Gyula, mint a Biharvármegyei viszonyokat nem ismerő, szeretné tudni, minő alapon van szükség, az 5 százalékos pótdó felémelésére?

Jakabffy Gyula első sorban Csermák Ernő felszólalására válaszol. Csermák abból indul ki, hogy az államnak kötelessége a kórházak felállítása. Amióta az 1876. évi XIV. t. c. életbe lépett, mely a közegészségügyről szól, ez nem áll meg teljesen. Biharvármegye közönsége felelőssége tudatában nagy áldozatok árán létesíteni akarja a kórházat, melyhez az állam 1 millió koronával járul hozzá. Györffy Gyula-

— De nem abból a célból, hogy valakit a más világra küldjek vele. Mexikói emberben nem lehet bizni, lányom. Gyors a késők meg a fegyverük, de még egyet se ismertem, aki szembe mert volna szállni az emberrel.

— S te azt akarnád, hogy veled szembe szálljon?

— Igenis nem. Nem, az ő kedvéért.

— Van még más is, ami dicséretet érdemel, nemcsak az erős izmok — mondta a lány.

— Az ám, kicsikém, de ha használni akarjuk, mégis csak a nyers erő az első. — Kése után nyúlt, hogy a kalácsot megszelve vele s nevetve hozzátette: — Meglássuk, hogy az ezüstkalapos kivívja-e magának a jogot, hogy ide jöjjön? De annyi bizonyosnak látszik előttem, hogy kést fog használni.

Flóra remegve szóló közbe:

— Azt hiszed, hogy...

— Csitt, kicsikém, csitt! — Visszarántotta a lábát, amit a lány a tűzre helyezett. — Megállj, megégeted, add ide nekem.

Flóra az asztalhoz ment és megterített.

Másnap és a többi napokon, dacára nagy önbizalmának, a juhok még több gondot okoztak Mac Nairnak, mint a mivel megbirt volna. Tényleg ő maga akarta annak idején szóba hozni, hogy jó volna egy juhászsegéd, de most, mikor az ellenfél maga kínálta vele, visszautasította. Nem akarta, hogy utána le-selkedjenek.

Hetek, hónapok multak s Flóra sokszor írt levelet, amelyet az itt kikötő csónakok továbbítottak. De az időt atyja és a tengeri madarak társaságában töltötte leginkább.

Egy napon az atya így szóló leányához:

— Egy gőzöst látok erre közeledni, Flóra! — s látszóvet vett kezébe.

A leány felugrott helyéről s kiszaladt a sziklák közé.

— Valami katalániai halász lesz, — szóló az apa — lemegek és megtudakolom, mi járatban van.

Flóra magára maradt. Feszülten figyelt a tengerre. Hol fehér volt az arca, hol meg rózsapiros. Kacagott is, de ez is olyan félfélen hangzott!

— Soká késett — mormogta maga elé halkán.

Atyja oly lassan haladt, hogy a hajó kényelmesen kikötött. Gyönyörű nap volt s a légből langyos áramlatok szálltostak. Ellick Mac Nair szíve együtt dobogott a végtelenség szívével s halkán szóló önmagának:

— Mily gyönyörű Istennek szép világa!

De egyszerre elsötétült szeme a sötét szempillák alatt, egy barna mexikói kanyarodott elő a sziklák alól, sombreroval fején s derülten állt meg vele szemben. Az ezüst paszományos kalapú legény volt.

Megemelte előtte kalapját s szóló:

— E jöttem, hogy...

— Látom, — szakította őt félbe az apa — de azon módon meg is fordulhat ismét. Ide nem hívta senki!

— Bocsánat, — szóló az idegen — de nézeteink eltérnek egymástól. É szigetbe éppen annyi jogom van, mint önnek.

Ez talált.

— Hazug kutyát — kiáltott fel Ellick s felemelt karral vetette magát az idegenre.

De a másik gyorsabb volt. Oklélvel hatalmas csapást mért a juhász két szeme közé.

Ellick meglepetten hátrált. A mexikói késéhez nyúlt. Ellick azonban megkapta a karját s a fegyver után nyúlt.

— Gyilkos, gyáva gazember — mondta.

A másik levette kabátját.

— Birkózhatunk — mondta egyszerűen.

Mac Nair követte a példát. A szeme felragyogott.

— Jól van, ha kívánod — mondta nyugodtan.

Ezzel egymásnak mentek s nemsokára ott hemperegtek a földön.

A tenger tovább lármozott s Flóra ott állt fent és onnan figyelte a gyenge neszt s meg sem mozdult.

Odalenn változó szerencsével folyt a harc. Az erős, öreg skótot nagyon meglepte ellenfele ereje s ügyessége s örült, hogy magával méltó emberrel akadt össze. A viadal most már csak a nyers erő kérdésévé vált, amikor a földön egymásba kapaszkodva dulakodtak s egyszerre a juhász feljajdult: a másiknak erős szorítása eltörte a karját. Aztán a fiatalabbik keze szétnyílt, de még mindig ott térdelt az öregebbik mellén. Ellick csodálkozva látta, hogy a ragyogó, diadalmas szempár a mibe néz, kék. Fájdalma és szégyene dacára is megszerette e szemeket. Szíve befogadta tekintetüket.

— Derék ember vagy, öcsém, s erősebb nálam — mondta. — Elismerem. Mit akarsz tőlem jutalmul, azért, hogy meghagytad életemet?

A sombrero kalapos nem kerülgette a kását.

— Van egy leányod... mondta.

— Van.

— Add nekem.

Mac Nair egy pillanatig habozott.

tól azt kérde, hogy miért nem kérdezte meg a pótdómelezés okát Fogaras vármegyénél is. Ha van szükség százalék emelésre úgy az első sorban Biharvármegyénél van. Bihar sokkal könnyebben elbirja az 5 százalék emelést mint Fogaras vármegye az egyet. Ezután a vármegyeszékház kibővítésére tért át. A belügyi tárca költségvetésében mindig fel van véve a vármegyék támogatására egy bizonyos összeg, azonban a székházépítés a vármegye autonómikus jogkörébe tartozik és itt elsősorban a vármegye feladata azt megvalósítani. Kéri a javaslat elfogadását. A javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a Ház.

Ezután Beöthy László miniszter a kereskedelmi alkalmazottak munkásbiztosítására vonatkozó javaslatánál Nagy Ferenc és az előadó között volt élénk vita, mely után a javaslatot elfogadták.

Ugy szintén elfogadta a Ház a képviselőház 1910. évi számadásait, valamint 13 helyi-érdeklő vasut építési engedélyezését.

Holnap az Adria tengerhajózási részvénytársasággal kötendő szerződést tárgyalják.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Béke felé.

Végre valahára mintha közelednének a béke felé. *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök tárgyalásokat kezd az ellenzék vezéréivel. Elsősorban *Kossuth* Ferencet kereste föl, aki lakásán betegen fekszik; a tárgyalások alapját az *Apponyi* Albert gróf beszédjében kifejtett program képezi. Ezek tekintetében a kormány álláspontja fővárosi értesülések szerint a következő:

1. A cimer- és a jelvénykérdésnek a kileucés-bizottság programjában megígért megoldásra vonatkozólag a miniszterelnök megismétli a kötelező ígéretet, az időpont meghatározása nélkül és utalni fog arra, hogy már gróf Tisza István is kijelentette egyik beszédében, hogy a munkapárt becsületét köti e program megvalósításához.

2. Apponyi kifogásolta, hogy a póttartalék behívása utján ki lehet játszani a törvényhozás ujoncmegajánlási jogát. A kormány

— Legyen a tiéd, — sugta aztán — feltevé, ha ő beleegyezik. Segíts felkelni, kitérted a karomat.

A győző felsegítette a legyőzöttet s elesen a szemébe nézett.

— Te nem vagy mexikói — mormogta az apa.

— Az atyám dán volt — szólt nyugodtan a fiú — Benito Odull a nevem.

Mac Nair jobb keze el lévén törve, a balt nyújtotta oda az ifjunak.

A dán vér tett nálam derekabb legénynyé — mormogta. — A dán vér.

Lassan közeledtek Flóra felé.

— Flórikal — kiáltott rá az atyja, mikor észrevette. — Ne rémülj meg. Lecsusztam a szikláról. De ez a fiatal ember felsegített. Velünk ebédel. Es, lányom, — tette hozzá kissé tétovázva s a konyhába siető leány után szaladt — ez a fiatal ember nem is megvetendő. Bizonyosan segítségünkre lehet a juhok között, míg ezt a bajt kiheverem s talán náunk is maradhat. Ért ám a juhokhoz. S talán a végén még elfogadod férjedül is.

Hirtelen felsikoltott, mert a karja igen fájt s leült. Az ő leánya nagyon előrelátó volt, de mégsem tudta apja kérdő tekintetére megmagyarázni, hogyan került már jó előre a polcra a vászonkötél és az arnyás üveg.

H. Rogerson.

hajlandó elfogadni azt, hogy abban az esetben, ha a képviselőház az ujoncokat kifejezetten megtagadja, a póttartalékosok az ujoncok pótlására behívhatók ne lehessenek. De, ha az ujoncjavaslat obstrukció miatt nem tárgyalható, a hadvezetőség ezután behívhatja a póttartalékokot.

3. A véderőjavaslat harmadik szakaszát melyben Bosznia és Hercegovinára vonatkozó rész miatt a trializmushoz való közeledést lát az ellenzék, a kormány hajlandó módosítani, esetleg egészen elejteni.

4. Ami a véderőjavaslatnak azt a mondatát illeti, hogy a honvédelmi miniszter »jelentést« tartozik tenni a hadügyminiszternek, hajlandó a kormány ezt másképp szövegezni.

5. Apponyi kifogásolta a katonai büntető perrendtartásban a német nyelvnek törvénybe iktatását. A kormány hajlandó a kifogásolt szöveget megváltoztatni, úgy azonban, hogy abból a szolgálati nyelv bojkottját ne lehessen kimagyarázni. Ertesülésünk szerint erre vonatkozólag Kossuth Ferencnek is van egy javaslata.

A kormánynak a választójogra vonatkozó álláspontját a miniszterelnök Justh Gyulaival folytatandó tanácskozásán fogja ismertetni.

UJDONSÁGOK.

* **Tiszteletbeli kanonokok installációja.** Mint már megírtuk, az új tiszteletbeli kanonokok installációja ma, csütörtökön fog megtartani a székesegyházban. A szertartás délelőtt fél tíz után kezdődik. Dr *Belopotcsky* Kálmán nagyprepost tegnap a káptalan új tiszteletbeli tagjai tiszteletére vacsorát adott.

* **Az Urak Mária kongregációja** ma este 6 órakor tartja rendes gyűlését, fél 7 órakor pedig a rendes ájtatosság fog megtartani.

* **Elmaradt ülés.** Nagyváradi város igazoló-választmánya tegnap délután nem tartotta meg ülését, mert a tagok nem jöttek össze a törvényben előírt számban. Ma, csütörtökön délután fél 4 órakor tartják meg a tegnapi elmaradt ülést.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyváradi város közigazgatási bizottsága ma csütörtökön, február 1 én tartja rendes havi ülését a v rosházán.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyváradi város jogügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott, dr *Thury* László elnökle alatt, amelyen *Medvigy* Mihály, dr *Bárdos* Imre, dr *Adorján* Emil és *Köszeghy* József főmérnök mint szakértő volt jelen. Első sorban Nagyváradi átnézeti térképének régi ügye került szónyegre. A tanács véleményt kér, hogy szükséges-e a térkép. A bizottság kifogásolta, hogy ezt a dolgot a bizottsághoz tették véleményezés véget, holott ehhez nem kell jogi vélemény s ezért ilyen értelemben visszaküldik az iratokat a tanácshoz. — A *Melocco* cég az új vízmű építésénél mintegy 100,000 korona olyan követelést kér a várostól, amely a számvevőség szerint nem jogos. 22 tételt kifogásol a számvevőség. Miután ez a kérdés a csatornázási bizottsághoz tartozik s

a számvevőség és mérnöki hivatal feladata azokat elbírálni és megállapítani, s egyedül a szakértők nyilatkozatától függ, hogy perre menjen-e a város, — a jogügyi bizottság a tanács felhívására azt javasolta, hogy ha a szakértők úgy vélik, hogy az összeg visszatartása jogos, akkor indítsa meg a város a pert. Végül a városi közgyűlések ügyrendjére vonatkozó javaslatot kellett volna tárgyalnia a bizottságnak, azonban *Medvigy* Mihály szükségesnek tartotta, hogy a bizottság tagjai az eddigi ügyrendet ösmerjék, miért is abban állapodtak meg, hogy a régi ügyrendet a bizottság tagjainak megküldik s a javaslatot azután veszik tárgyalás alá.

* **A főszolgabírók és járási orvosok telefon díjai.** A postaigazgatóság tegnap tudatta az alispánnal, hogy járási orvosok és főszolgabírók telefon díjait évenként 41 korona 40 fillér átalányban állapította meg. Így a főszolgabírók és orvosok még olcsóbban fogják kapni a telefont mint eddig.

* **A vármegye hársadója.** A vármegye főszolgabírói lakásai és más épületei után eddig rendszeresen fizette az adót. Végre 1900-ban felírtak a pénzügyminiszterhez, majd a közigazgatási bírósághoz. Az ügy huzódott egészen 1909-ig, amikor megjött a bíróság döntése, mely szerint a vármegye nem köteles fizetni a tulajdonát képező tisztalakások után adót. A vármegyében 15 járásból fizettek be főlegesen adót. Az alispán a közigazgatási bíróság döntése alapján ártirt a pénzügyigazgatósághoz, hogy a főlegesen fizetett adót fizesse vissza a vármegyének. A pénzügyigazgatóság tegnap értesítette az alispánt, hogy az adót csak később tudja visszafizetni, mert a 15 járásból befizetett adó visszautalása óriási munkát ad a számvevőségnek.

* **Czajlik Alajos halála.** Résztétel értesülünk, hogy *Czajlik* Alajos miniszteri osztálytanácsos, a m. kir. határrendőrség országos főnöke, tegnap reggel tüdőgyulladásban elhalt. *Czajlik* Alajos nagyváradi családból származott s Nagyváradról került a fővárosba s a határrendőrség felállításáig a fővárosi államrendőrségnél szolgált.

* **A nyári szinkör annuitása.** A nyári szinkör építési költségének annuitását a közoktatási kormány magára vállalta. Ez évben azonban a kir. adóhivatal megtagadta az összeg megfizetését, azon indokból, hogy a miniszter nem intézkedett a kiutalás iránt. Nagyváradi város tanácsa elhatározta, hogy felír a miniszterhez s kéri, hogy a kir. adóhivatalt utasítsa az összeg kifizetésére.

* **Márkus Lászlót megoperálták.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Az itteni Erdős-féle szanatóriumban ma megoperálták dr *Márkus* László biharmegyei országgyűlési képviselőt, *Márkus* László már harmadizben esik keresztül operáción, az első két operáció nem hozta meg a kívánt eredményt, nem sikerült a rák fészket eltávolítani. Ez az operáció mindenben a legteljesebb sikert érte el. Mint értesülünk *Margitta* kerülete küldöttségileg fogja üdvözölni a felgyógyuló, népszerű képviselőjét, akit meleg ünnepségekben részesítenek, mihelyt megjelenhetik ismét körükben.

A legszebb

estélyi és bál cipők

MOSKOVITS Bemertéri fióközletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687.

Telefon 687.

* **Eldötte az iparvasut.** Andor György kristyóri lakos, 60 éves embert e hó 29-én eldötte a Vilgerodt művek iparvasutja, úgy hogy súlyos sebeibe nemsokára belehalt. A szerencsétlenül járt ember saját vigyázatlanságának az áldozata. A teheneit a közelben levő patakra akarta kihajtani, hogy megitassa. Utja a Vilgerodt művek iparvasutja felé vezetett. Eppen akkor ért a tehenekkel együtt a pályára, amikor irtózatossággal rohant arra az iparvasut. Még lett volna annyi ideje, hogy kitérjen, azonban az öreg először a teheneket akarta lehajtani a pályáról és így elérte szerencsétlensége. A vonat nem tudott olyan hirtelen megállni és Andor Györgyöt eldötte.

* **A belényesi rendőr-csendőrharc.** A belényesi kínos szenzáció dolgában serényen folyik a vizsgálat. A kerületi parancsnokságtól kiküldött tisztviselők a legnagyobb titokban tartják az eddigi vizsgálat eredményét. A vizsgálat e hét folyamán befejezést nyer s annak eredményét a közönség megnyugtatóra nyilvánosságra fogják hozni.

* **Választások Nagyszalontán.** Nagyszalontán tegnap három segédjegyzői és egy községi irnoki állást töltöttek be választás útján. Segédjegyzőül választották *Szűcs István*, *Engi Zoltán* és *Csanády Kálmán* okleveles jegyzőket. A községi irnoki állásra *Fazekas Sándor* választották meg. Az állásokra összesen tizenketten pályáztak. A választások egyhangúlag lettek betöltve. A választásokat *Csanády Jenő* főszolgabíró vezette.

* **Megszűnt járvány.** Eledsi tudósítónk jelenti, hogy Tinód, Gégény és Nagybaród községekben a vörheny megszűnt. Ugyancsak megszűnt Ant községében a kanyaró. A járványmentes községekben az iskolákat megnyitották.

* **A csatornázási alap számszámadása.** Nagyvárád város számvevői hivatala összeállította a csatornázási alap múlt évi számszámadását, ami bizony nem a legkedvezőbb s a csatornázás első turnusának befejezésére és a Páris-patak rendezésére még a meglevő maradványhoz 65,000 korona kölcsönt kell felvenni. A csatorna pótdadó bevételekre előirányzott 102000 koronából csak 75000 korona folyt be, azonkívül a városi mérnöki hivatal önkényesen túllépte a költségvetést, mert a személyi kiadásoknál 12000 koronával, a fenntartásnál pedig 4000 koronával adott ki többet, mint a költségvetés. Így azután az alap múlt évi költségvetése 47273 koronával kedvezőlenebb a költségvetésnél. Mivel pedig az újabb 2 százalékos csatorna pótdadót elejtették, nagyobb kölcsönt kell felvenni, ami által az évi annuitás is nagyobb lesz. A városi tanács indignációval fogadta a főmérnök eljárását, hogy engedély nélkül oly nagy összegekkel túllépte a költségvetést s nyilatkozattételre hívja fel a főmérnököt.

* **Víz helyett ecetszesz.** Egy falusi ember meggondolatlan vigyázatlanságának pinciny, alig másfél éves gyermeke esett áldozatul. Halmi András szilágypéri lakos a lova lábát ecetszeszrel gyógyította. A vásárolt ecetszeszből vagy felpohárnai maradt meg, amit Halmi András a szobába tett le. Az éj folyamán kis gyerekek nyugtalankodott és az ember feleség vizet akart neki adni. Azt hívték, hogy a pohárban víz van, az ecetszeszt itatta meg a kis gyermekkel, aki a borzalmas méregtől azonnal rosszul lett. A szülők Szalacsra vitték gyermeküket, hogy megvizsgáltassák, azonban mielőtt még orvosi segélyben részesülhetett volna, meghalt. A vizsgálat megindult a szülők ellen.

* **Felelősség a költségvetés ellen.** Nagyvárád város 1912. évi költségvetését 26 bizottsági tag, 22 szavazat ellenében elfogadta. Dr. *Adorján Emil* törvényhatósági tag tegnap terjedelmes külön vélemény alapján adta be felelősségét, mint a kisebbség véleményét a költségvetés ellen. Fejtegeti, hogy a pénztári maradványt nem a tényleges 208.000 koronát, hanem törvénytelen és erőszakolt számítással csak 42000 koronával vették fel. Ez rekedtül sérelmes és káros a polgárságra, mert a különbözet 12 és fél százalék közköltőt jelent. A maradvány terhére vették fel Uri, Borz-, stb. utcák burkolását 57000 koronával, holott csak ezen összeg 3000 korona annuitását kellett volna felvenni s a megmaradó 54000 korona terhére egy millió közintézményt lehetett volna létesíteni. Kéri a belügyminisztert, hogy utasítsa a törvényhatóságot a költségvetés helyesbítésére s juttassa vissza az egész budgetet.

* **Nagyvárád az aviatikáért.** *Lányi Antal* honvéd hadnagy, kiváló magyar aviatikus, aki egyszerű gépén a Balaton átrepülte, 2000 korona segélyt kért Nagyvárád városától, hogy erősebb motort szerezhesen be s azzal Budapestre Nagyvárádra repüljön. A kérelmet azonban a városi tanács, fedezet hiányából elutasította. *Lányi Antal* most megújítja kérelmét s rámutat, hogy Budapest 10000 koronát szavazott meg Székely aviatikusnak s a többi magyar városok is készsággal áldoztak erre a célra. Kéri, hogy Nagyvárád se maradjon háttérbe s szavazza meg részére a kért 2000 koronát és ezáltal tegye lehetővé, hogy tervbe vett repülését Budapestre Nagyvárádra és vissza, megtehesse.

* **A brémai automobil ügye.** Nagyvárád város november havi közgyűlése tudvalevőleg a tűzoltók részére szükséges automobil szerkocsit beszerzésére nézve akként határozott, hogy a budapesti Köhler cégtől szerzi be a szerkocsit, azon tényszerű információ révén, hogy így magyar gyártmányt kap, a tanács azon javaslatával szemben, hogy a müncheni speciálisan tűzoltószerkezet gyártó cégtől vegye meg a város a szerkocsit. A felelősségekben kitűnt, amit már úgy is tudtak, hogy Köhler nem magyar gyártmányt, hanem brémai gyár készítményét szállítja, a közgyűlés egyszerűen félre lett vezetve és pedig nem az indítványozó által, hanem aki az indítványozót informálta helytelenül. Mint értesülünk, a felelősségek felett hozott miniszteri döntés már megtörtént s pár nap múlva valószínűleg leérkezik a városba. Ugy halljuk a miniszter nem akar érdemileg belemenni a felelősségekben kifejtett indokok taglalásába, hanem jóváhagyta a közgyűlés határozatát s így a téves információ teljes sikerrel járt. Érdekes volna különben ezt az egész ügyet alaposan letárgyalni a brémai uttal együtt. Valószínű, hogy sor kerül rá.

* **Halál a sinek között.** Szilágyi Márton és Pekker Gyula asztalos inasok tegnap délelőtt a Rmadóczy-féle butorgyár iparvágányán egy parkettfával telt kocsiat toltak. A kocsiat elöl Pekker húzta, míg Szilágyi Márton azt vállával taszította. Alig haladtak néhány lépésnyire, a tőlük körülbelül 60 lépésnyire levő Szabó János munkás azt kiáltozta feljőlk: »nini az egyik csikó kidöglött« erre figyelmes lett Pekker is és meglepetve konstatálták, hogy Szilágyi Márton a kocsi mögött, az iparvasuti sinekben keresztbe feküdt. Társai nyomban élesítgetni kezdtek, azonban eredménytelenül. A mentők azonnal beszállították az ikr. kórházba, hol néhány perc múlva meghalt. A rendőrség a vizsgálatot folyamatba tette, helyszíni

szemlélet tartott és az esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek. A kir. ügyészség elrendelte, a halál okának kiderítése végett a boncolást. Szilágyi Márton valószínűleg a mint az iparvasuti kocsiat háttal taszította, lába kicsuszott s nyakszirtjét a kocsi szélébe üthette.

* **Veszedelemes medvevadászat.** A magyarországi intelligencia tegnap medvevadászatra rándult ki a lankási erdőbe. Vadászatközben *Fecher Levér* a társaságtól kissé elszakadt s amint az erdőben előrehaladt, egyszerre hatalmas medvével találta szemközt magát. A medve megtámadta *Fechert*, aki nem tudta fegyverét használni. A veszedelemes helyzetbe jutott vadász, vadászkeszével védte magát, miközben segélyért kiáltozott. A segélyhívásra figyelmes lett *Ertsey Zsigmond* tb. főszolgabíró, aki segítségére sietett *Fechernek* s a medvét egy lövéssel elriasztotta. A medve bár jelentékenyen megsebesült, mégis eltudott menekülni. *Fechernek* egy pár kisebb karcoláson és ruhátépésen kívül más baja nem történt.

* **Bírók és ügyészek gyermekeinek internátusa.** Az országos bírói és ügyészi egyesület Budapestten tartott ülésén elhatározta, hogy az ország több városában internátust létesít, az egyesület tagjai gyermekei részére, hogy közép- és főiskolai tanulmányaik alatt abban elhelyezést nyerjenek. Az első ilyen internátus helyül Nagyvárádot tűzték ki, ha a város részéről támogatásban részesülnek. Száz belakó gyermekre lenne az internátus berendezve, akik teljes kiképzést és nevelést nyernének. A várostól kérik ingyen telket, ingyen csatornázást, vízvezeték, villanyberendezést, továbbá az építkezéshez anyagi segélyt.

* **Megfelelő kutyairtás.** Erőműhelyfalván tegnap kezdtek volna meg a kutyák irtását. Azonban mikor a hatósági közegek megjelentek a legelső házban, a kutyának nyoma sem volt. Kutattak a házban, azonban semmi nyomára nem akadtak a kutyának. Míg itt kutattak, addig a lakosság felzudulva tárgyalta a dolgot és ügyvédet fogadtak, aki felsietett a főszolgabíróhoz és a határozatot megfelelőbezte. A főszolgabíró a hangulatra való tekintettel a kiadott rendeletet felfüggesztette a felelősség elintézéséig.

* **Tűz a Szabó-féle gőzmosóházban.** Tegnap délbe 12 órakor Körozs-u. 1. szám a Szabó-féle gőzmosóház szarító műhelyében tűz ütött ki. Az ott felhalmozott nagymennyiségű fehérnemű a katonaság tulajdonát képező pokrócok és lepedők, továbbá szárító lécek és álványok leégtek. A tűz keletkezésének oka s a kár nagysága, még exideig nem állapítható meg.

* **Öngyilkos legény.** Piskolt községében tegnap éjjel öngyilkosságot követett el egy 24 éves elég jómódu legény. *Kiss Imre* legénynek pár év előtt halt meg az édes apja, majd néhány hónap múlva az édesanyja. A teljesen egyedül maradt legényen buskomorság vett erőt. Ez a betegség annyira hatalmába kerítette a legényt, hogy az utóbbi időben már nem is érintkezett senkivel. Tegnap reggel a legény lakását bezárva találták s délfele feltörték az ajtókat. A legényt ott találták felakasztva a mestergerendára. A vizsgálatot megindították.

* **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyverei rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készen vannak mellett található *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél, *Nagyvárád, Rákóczi-ut., Moskovics palota. M. kir. löporáru. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.*

Legujabb bali cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.

x Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének. Pally Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.
Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.
Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.
:-: TELEFON: 796. :-:
Költségvetés díjtalan.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az 1792-ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

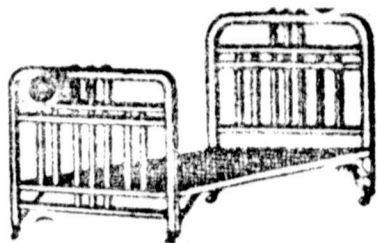
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközi

törlesztéses és jelzálog kölcsönök,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

Vas és rézbutor



gyári raktári

Szekerényágy 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 686.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Bűn virága.
Péntek: délután Leány menyecske, este Bűn virága.
Szombat: Bűn virága.
Vasárnap: délután Nincs tovább, este Leányvásár.

A bűn virága. Nemcsak a Szigligeti-színház, hanem a közönség is a legteljesebb sikert reméli a ma esti premiértől. Sok próba, sok gondos, figyelmes előkészület előzte meg a Bűn virága társadalmi dráma mai előadását, amely minden valószínűség szerint országos körutra indít egy újszerű, jövőt ígérő darabot. A dráma foglalkoztatja a társulat teljes drámai személyzetét, az egyik főszerepet E. Kovács Mariska játssza. A premiér várható zajos, meleg és őszinte sikere után egyelőre még kétszer adja a színház a darabot, pénteken és szombat este, később azonban ismét sorozatos előadásban tűzi műsorra.

Nincs tovább. Az érdekesítő kártya-dráma, a Nincs tovább, vasárnap jelenik meg a délutáni színpadon, hogy a délutáni előadások közönségének is jutasson a modern társadalmi drámák esti izgalmaiból.

A Kis kávéház. A Leányvásár rendkívüli sikere miatt elhalasztott Tristan Bernard vígjátékra most készül a színtársulat. A Kis kávéház előreláthatólag kitűnő előadásban fog színrekerülni, mert a Leányvásár sorozatos előadása alatt a vígjátékszemélyzet kellő előkészülettel a premiérre. Ez a vígjáték az új francia színműirodalom egyik leghatásosabb terméke, amely hosszú világszerte jutott el most Nagyváradra.

Felhívás a bérlőkhöz. A bérleti idény első része lejárván, a színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a bérleti összeg második részét sürgősen befizetni sziveskedjenek.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság felolvasó-estélye. Meglepően érdekes eseménye lesz a nagyváradai kulturális életnek a Szigligeti-Társaság február havi felolvasó-estélye. Különös érdekességet ad ennek a felolvasásnak az a közzéadás, hogy dr. Lázár Béla, az Európaszerte ismert nevű magyar műkritikus jön Nagyváradra s a modern magyar festészet egyik harcosának

Rippl Rónai Józsefnek művészetéről tart előadást a Szigligeti Társaságban.

A szenzációsnak ígérkező estélyt február 13-án este 5 órakor a városháza nagytermében fogják megtartani.

A felolvasó-estélyre Oláh Gábort is meghívták, aki azonban már régóta betegeskedik s jelenleg Cirkvenicán keres gyógyulást s így csak új költeményeiből küldött néhányat a Szigligeti-Társaságnak s ezeket Tóth Elek, a Szigligeti-sínház művésze fogja felolvasni.

Az estély harmadik nem kevésbé érdekes programpontja Batory Ferenc felsőkereskedelmi iskolai tanár felolvasása lesz Haakon norvég király utazásáról. A jeles lapptöldi utazó múlt évi útján személyesen tanuja volt a népszerű norvég király utazásának s erről az utról való impresszióit adja elő a februári estélyen.

Kétségtelen, hogy ez a magas nivóju irodalmi esemény számba jövő felolvasó-estély a legszélesebbkörű érdeklődésre tarthat számot.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncal egybekötött hangversenye.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaeestélye.

Február 4. A Katholikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 17. A Tiszti kaszinó cöllövő estélye.

Igazságszolgáltatás.

Aki meglapta az anyósát.

Özv. Kádár Zsigmondné, Kádár Ferencnének az anyósa a múlt év őszének egyik napján kellemetlen meglepetésre ébredt. Eszrevette ugyanis, hogy a nyitvalevő szekrényéből eltűnt a takarékpénztári betéti könyve, amely 230 koronáról volt kiállítva. Kereste, kutatta mindenütt, de nem tudta megtalálni. Végre is feljelentést tett a rendőrségen. A rendőrség is kutatni kezdett és a nyomozás nem is volt eredménytelen. A nyomozás eredménye azonban ismét csak kellemetlen meglepetést szerzett özv. Kádár Zsigmondónak. Kitűnt ugyanis, hogy a fiának, Kádár Ferenc vasuti tisztviselőnek a neje vette el a takarékpénztárkönyvet. Kádár Ferencné és özv. Kádár Zsigmondné egy udvarban laktak és jó viszonyban voltak egymással. Egy alkalommal, a múlt év júliusában Kádár Ferencné az anyós beleegezésével ki is vett a takarékkönyvvel a Biharmegyei Takarékpénztárból 30 koronát, akkor visszaadta a könyvet az anyósának, aki eltette és azóta még szóba se került köztük a takarékkönyv, míg az eltűnés után a nyomozás megállapította, hogy Kádár Ferencné volt a tolvaj.

Tegnap volt ez ügyben a főtárgyalás a nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa előtt Szöllösy törvényszéki bíró elnöke alatt. A vádlottat dr. Davidovich István ügyvéd védte. Kádár Ferencné tagadta tettét, kijelentette, hogy ő nem lopta el a betétkönyvet, azonban a Biharvármegyei Takarékpénztár két tisztviselője Hanzlián Ede és Király Mariska, akiket tanukként hallgatott ki a bíróság, ellene bizonyítottak.

A vádlott anyósa, özvegy Kádár Zsigmondné nem jelent meg a tárgyaláson, hanem

írásban bejelentette, hogy nem kívánja a Kádár Ferencné megbüntetését.

A bíróság az asszonyt egy hónapi fogházra ítélte. Az elítélt felebbezést jelentett be.

TÁVIRATOK.

A néppárt értekezlete.

Budapest, jan. 31.

A néppárt ma este Zichy gróf elnöke alatt tárgyalta a Barkóczy-ügyet. Az elnök sajnálattal konstatálja, hogy Zichy erre a lépésre szánta magát, amely lépésre felháborodott a magyar katolikusság. Fölszólítja a tagokat, hogy szóljanak a dologhoz. Molnár János azt mondja, mivel a parlamentben nincs módjuk akciót kezdeni, itt emel óvást ellene. Szmrecsányi György konstatálja, hogy Zichy Barkóczyt elejtette, aki pedig ugyanazon elveket vallotta, amelyeket Zichy. Huszár Károly azt mondja, hogy a katolikus gyűlés fog tiltakozni Zichy ellen.

Végül Zichy Aladár elnök legnagyobb sajnálatát fejezte ki, hogy Zichy cserbenhagyta a zászlót. Azt mondja még, hogy reméli, a katolikus táborban ez nem fog gyöngeséget előidézni. A parlamenti akciót nem tartja helyesnek és elég, ha a párhivek az itt hallottakat tudomásul veszik.

Ezzel véget ért az értekező.

Tüntetés a magyar miniszterium ellen.

Bécs, jan. 31.

(Saját tudósítónktól.) Ma a magyar miniszterium palotáját gyalogos és lovas rendőrök zárták el, mert híre járt, hogy a horvát jogászok tüntetni fognak a horvát országgyűlés feloszlatása miatt. 10 órakor tényleg több száz főre menő jogász vonult fel, azonban a rendőrök nem engedték a palota elé a jogászokat.

Agyonlőtte a testvérét.

Déva, jan. 31.

(Saját tudósítónktól.) Popis Mihály ma két gyermekét magára hagyva eltávozott hazulról. A gyermekek játszani kezdtek az ott hagyott vadász fegyverrel, mely elsült. A golyó a 9 éves Anna nevű leányt találta, aki nyomban meghalt.

A rossz bizonyítvány miatt.

Budapest, jan. 31.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután fél 2 órakor Csonka Pál 11 éves tanuló a Dembinszky-utca 9. számú ház 4-ik emeléről az udvarra vetette magát és meghalt. A gyermek azért lett öngyilkossá, mert rossz bizonyítványt kapott.

Elütötte a villamos.

Budapest, január 31.

(Saját tudósítónktól.) A Podmaniczky-utcán tegnap délután 3 órakor a villamos kocsit egy 0 éves ember elütötte. A mentők, bár azonnal kivonultak, az

elütött embert megmenteni nem lehetett. A Rókus kórházban megállapították, hogy a meghalt embert Vajda Ferencnek hívták, Vajda Ferenc az államvasutaknál volt mérnök.

A portugáliai általános sztrájk.

Lissabon, január 31.

A köztársasági elnök és a miniszterek lakásait katonaság őrzi. Ma 115 embert tartóztattak le és vittek az Adamastor-cirkáló fedélzetére. A letartóztatottak között van két férfi, akiket azzal gyanúsítanak, hogy Rocio-téren bombákat dobtak a republikánus-gárda elpusztítására. Katonaság cirkál a város utcáin. Időnként a csapatok razzitát tartanak. Az összes üzletek be vannak zárva.

KÖZGAZDASÁG.

Részvénytársaságok közgyűlése.

Február 2. A Gazdasági és Iparbank gt. közgyűlése d. e. 10 órakor.

Gabona üzlet.

B orgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabona-tőzsdén tegnap lanyha volt az iráryzat. Készaru 5 fillérrel magasabb

Határidők zárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11-91
Októberi buza	— —	10-10
Apr. lisi rozs	— —	10-52
Apr. lisi zab	— —	9-97
Májusi tengeri (1912)	— —	8-92

Budapesti értéktőzsdé.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	855.75
Osztrák hitelrészvény	— —	657.—
Jelzálogbank	— —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.75
Közuti vasut	— —	812.50
Városi vasut	— —	420.—
Osztrák államvasut részvény	— —	729.—
Salgótarjáni kőszén	— —	701.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január

hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendőek: 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 > > 1912. március 31-ig
250 > > 1912. április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártja után 60 nap alatt sem történnének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámlítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912. január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvény kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 koronáért árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912. február 20. ig darabonként 53 koronát
1912. március 15. ig > 100 >
1912. április 10. ig > 100 >

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912. február 20. ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájvíz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
1 » Thymol »	20 »
1 » Stomatin »	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta]	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Pixavon	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Vera Viollette brillantín	80 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantín	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » kivonat	75 »
1 drb bajszkötő	15, 20 85 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Leichner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kiehlhauser ibolya gycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	28 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	95 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

806

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.



Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mühle Árpád

kertészeti és magtenyésztési telepe

== Temesvár. ==

Diszkiviteli főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.



A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u.

6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

TARSOLY és RISZTO különlegességei vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasarnap kirakat kiállítás.



NIGRIN
(Fernelendű)
Legjobb cipőköröm
Mindenki kapható
A legjobb vadászati kiállítás
száraz árammal kiegészítve

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház
A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. Helyőrtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvéhadapródiskola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Grand Hotel Berlin

nagyszálloda és pensio
Budapest, Révay-u. 10.

140 szoba, lift, gőzfűtés. Andrassy- és Váci-köruttal szemben, az Opera mellett. Szobák 2 koronától feljebb. Hónapos szobák 60 koronától.

Igazgatóság.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműveket és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavító
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

Hölgyek figyelmébe !!!



Igen kedvelt

Zsigmond-fűző

remek, kipróbált és kedvelt jó szabású egyenes Reform és csipő-fűző a hasat minden nyomás nélkül fűzi és a testnek remek formát kölcsönöz, a gyomrot szabadon hagyja. Kizárólag egyedül csak

Izsák Lidiánál

rendelhető meg. — Becses pártfogását továbbra is kérve, teljes tisztelettel

Izsák Lidia

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedül fűzőszállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkérhetnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Négy középosztályt végzett fiu nyomdász tanulónak felvétetik.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyesletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől mindegy nagysághoz.

Főszerelő telefonja 55. sz.